

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT
's-GRAVENHAGE

Toelichting rangen gekroonde rissorten

TOELICHTING OP DE RAMINGEN VAN DE AANVOER, RESP. DE BESOMMING
VAN DE GEQUOTEERDE VISSOORTEN TONG, SCHOL, KABELJAUW EN WIJTING

1. De Nederlandse visserij beschikte over de volgende quota (in mln kg):

	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Tong	16,5	14,3	11,0	10,3	10,0	18,0
Schol	81,6	79,5	64,7	79,0	94,5	88,8
Kabeljauw	28,7	17,7	14,7	17,6	13,9	11,5
Wijting	9,7	12,6	7,9	6,8	6,4	4,3

Bron: Periodieke Rapportage LEI 31-88, "Visserij in cijfers 1988"

2. In mei/juni 1990 is op verzoek van het Ministerie van Landbouw een raming gemaakt van de aanvoer van tong, schol en kabeljauw door Nederlandse schepen. Deze raming is gebaseerd op voorzieningsbalansen van de desbetreffende vissoorten, uitgaande van uitvoer, invoer en binnenlandse consumptie.
3. De aanvoer van Nederlandse schepen op basis van voorzieningsbalansen is geraamd onder gebruikmaking van:
- In- en uitvoer van produkten van een vissoort uit de CBS-statistieken.
 - De in- en uitvoercijfers zijn omgerekend naar aanvoergewicht d.m.v. conversiefactoren.
 - Ramingen van een globaal cijfer t.a.v. het binnenlands verbruik naar aanvoergewicht, geëxtrapoleerd uit gegevens van de jaren voor 1983.
4. De betrouwbaarheid van de voorzieningsbalansen is sterk afhankelijk van de beschikbare gegevens en kan afwijken door:
- Het bijeenbrengen van verwerkte produkten van verschillende vissoorten onder 'overige zeevis'.
 - Onzuiverheden in de gebruikte conversiefactoren:
 - binnen een CBS-statistieknummer zijn verschillende produkten bijeengebracht met zeer uiteenlopende conversiefactoren, bv. filet met en zonder huid;
 - verschillende glaceer- en paneerpercentages per exportland en zelfs per verwerkingsbedrijf van een onder een statistieknummer vermelde in- of uitvoer.
 Bij vissoorten, waarvan een belangrijk deel in de vorm van verwerkte produkten wordt verhandeld, kunnen daardoor grote afwijkingen ontstaan.
 - Een foutieve extrapolatie van het binnenlands verbruik. Op grond daarvan is de gehanteerde methodiek redelijk bruikbaar te achten voor platvis en beperkt bruikbaar voor rondvissoorten als kabeljauw.

L 20-339_B

OCN: 1117-94/66

IN: 2282388

5. Het resultaat van de genoemde ramingen voor tong en schol is als volgt (in mln kg):

	1985	1986	1987	1988	1989
Tong	18,2	13,1	12,6	13,8	14,8
Schol	89,3	101,4	88,7	84,4	87,2

6. De aldus geschatte aanvoer luidt in procenten van de beschikbare quota:

	1985	1986	1987	1988	1989
Tong	110%	92%	115%	134%	148%
Schol	109%	128%	137%	107%	92%

7. In september 1990 zijn in het kader van de jaarlijkse publikatie 'Visserij in cijfers' de voorlopige uitkomsten van 1989 beschikbaar gekomen. Aan de hand daarvan is een raming gemaakt van de sektorbesomming van tong, schol, kabeljauw en wijting op basis van een aggregatie van de besommingen van kotters uit de LEI-steekproef (plm 25-30% van de Nederlandse kottervloot). Deze besomming is berekend van enerzijds tong en schol tezamen en anderzijds kabeljauw en wijting tezamen, omdat een verdere detaillering naar vissoort moeilijkheden opleverde wegens de gecombineerde aanvoer binnen resp. de boomkorvisserij en de rondvisvisserij.
8. Recente berekeningen t.a.v. de statistische betrouwbaarheid van de berekende sektortotalen hebben in het algemeen een hoge mate van betrouwbaarheid aangetoond. De standaardafwijking, uitgedrukt in een percentage van het berekende cijfer, ligt voor de totale geaggregeerde besomming op 1%; voor de boomkorvisserij afzonderlijk 3% en voor de bordentrawlvisserij op rondvis en de spanvisserij op rondvis resp. 20 en 17%. Voor een benadering van de besomming van rondvis zijn echter beide laatstgenoemde visserijen tezamen genomen; voor dit totaal geldt waarschijnlijk een lagere standaardafwijking.
9. Voor de steekproef in 1989 is vervolgens berekend in hoeverre de omvang van de beschikbare contingenten tong en schol afwijkt van die van de totale vloot. Gewogen over alle pk-groepen blijken de schepen in de steekproef gemiddeld te beschikken over 17% meer tongcontingent en 14% meer scholcontingent. Voor een beeld van beide vissoorten tezamen zijn alle contingenten door middel van de gemiddelde aanvoerprijzen omgerekend in een gezamenlijke 'haalbare' besomming. Gemiddeld over alle pk-groepen, op dezelfde wijze gewogen, blijken de deelnemers over 15% meer vangstrechten voor tong en schol te beschikken dan de gehele populatie.

Een conclusie die hieruit kan worden getrokken is dat binnen de totale vloot verhoudingsgewijs meer overschrijdingen zijn te verwachten dan bij de deelnemers aan de steekproef. Deze berekening is overigens gebaseerd op de situatie aan het begin van het jaar; in de loop van het jaar voorkomende onderlinge huur en verhuur van contingenten zijn daarbij buiten beschouwing gelaten.

10. Op grond van geaggregeerde gegevens is de geraamde totale sektorbesomming van de kottervisserij als volgt te verdelen (in mln gld):

	1985	1986	1987	1988	1989
Tong/schol	500	489	465	419	425
Kabeljauw/wijting	120	94	97	81	64
Overige	174	179	182	149	166
TOTAAL	794	762	744	649	655

11. Rekening houdend met de gemiddelde aanvoerprizen van de diverse vissoorten zijn ook de quota om te rekenen naar 'haalbare' besommingen. Deze berekening leidt tot het volgende resultaat:

	1985	1986	1987	1988	1989
Tong/schol	473	485	398	372	411
Kabeljauw/wijting	111	79	62	80	74

12. Een vergelijking van de geaggregeerde besomming van de combinaties van vissoorten tezamen (ad 10) met de totale op basis van de quota 'haalbare' besomming (ad 11) is als volgt (aggregatie in procenten van haalbaar):

	1985	1986	1987	1988	1989
Tong en schol	106%	101%	117%	113%	103%
Kabeljauw en wijting	108%	118%	157%	101%	87%
Totaal vier vissoorten	106%	103%	122%	111%	101%

13. Een vergelijking tussen de uitkomsten van de eerste raming (juni 1990; voorzieningsbalansen) en die van de tweede raming (september 1990; LEI-steekproef) voor tong en schol tezamen kan met een eenvoudige berekening, waarbij de hoeveelheden van de eerste raming worden vermenigvuldigd met gemiddelde prijzen:

	1985	1986	1987	1988	1989
Totale besomming tong en schol eerste raming (in mln gld)	519	520	498	441	472
Totale besomming tong en schol volgens geaggregeerde besommingen (mln gld)	500	489	465	419	425
Eerste raming in % van tweede raming	104%	106%	107%	105%	111%

Het relatieve verschil tussen beide ramingen voor tong en schol tezamen blijkt betrekkelijk gering te zijn. Dit bevestigt de inschatting van de betrouwbaarheid van de eerste raming, die voor tong en schol leidde tot de conclusie dat de uitkomsten 'redelijk bruikbaar' zijn. Voor kabeljauw en wijting is een dergelijke vergelijking niet te maken, omdat de eerste raming geen gegevens voor wijting bevatte. Bovendien moet daarbij de 'beperkte bruikbaarheid' van ramingen op basis van voorzieningsbalansen voor rondvis worden vermeld.

14. Generaliserend kan worden vastgesteld dat de totale aanvoer van tong, schol, kabeljauw en wijting, gewogen met de gemiddelde prijzen, redelijk in overeenstemming is met de op basis van quota 'haalbare' besomming.
15. Het is gebleken dat dit resultaat is gebruikt voor onjuiste vergelijkingen met andere cijfers die zijn genoemd t.a.v. quota-overschrijdingen en mede daardoor heeft geleid tot een onjuiste interpretatie. Een belangrijk element daarbij was dat vaak de situatie van bepaalde vissoorten in hoeveelheden wordt bedoeld, terwijl de laatste LEI-berekening uitgaat van geldbedragen voor combinaties van vissoorten. Daarbij wordt opgemerkt dat:
 - a. de relatief geringe overschrijding van de 'haalbare' totale besomming niet noodzakelijkerwijs inhoudt dat voor elke vissoort afzonderlijk dezelfde overeenstemming is bereikt.
 - b. een dergelijk totaaloordeel ook niet behoeft te betekenen dat voor de individuele kotters de aanvoeren in lijn liggen met de individuele vangstrechten.
16. Wat betreft de situatie per vissoort kan worden opgemerkt dat de totale besomming van tong en schol in 1989 enigzins hoger ligt dan zou overeenstemmen met de quota (+3%). Verschillende aanwijzingen doen vermoeden dat voor tong het cijfer boven het gemiddelde zal liggen en voor schol diertengevolge lager:
 - De benadering van beide vissoorten afzonderlijk via de voorzieningsbalansen geeft een aanvoer die voor tong t.o.v. het quotum relatief hoger is dan voor schol.
 - De verhouding tussen de quota en de overeenkomstige

visbestanden lijkt in 1989 in zekere mate scheefgetrokken. Voor schol zijn er geen aanwijzingen van een belangrijk gewijzigde stand t.o.v. 1988, terwijl het totale quotum met 20% is verhoogd. Voor tong daarentegen is de stand in de loop van 1989 duidelijk toegenomen (naar verluidt zelfs meer dan door biologen is voorspeld) terwijl het quotum fractioneel is verlaagd. Hierbij wordt ook de zeer aanzienlijke verhoging van het quotum in 1990 in herinnering gebracht.

17. Een en ander leidt in 1989 tot het vermoeden van een onderschrijding van het scholquotum en een vermoedelijke overschrijding van het tongquotum. Er zijn niet voldoende gegevens beschikbaar om de mate waarin dit het geval was nader te vast te stellen. Wel kan de samenhang tussen een dergelijke over- en onderschrijding worden aangegeven. Hieronder zijn bij wijze van voorbeeld enkele mogelijke combinaties van overschrijding bij tong en onderschrijding bij schol in 1989 vermeld:

	Aanvoer in percentage van quota		
	Totaal tong/schol	Tong	Schol
Voorbeeld 1	103%	110%	99%
Voorbeeld 2	103%	125%	89%
Voorbeeld 3	103%	133%	83%
Voorbeeld 4	103%	140%	79%

Wordt verondersteld dat tong- en scholaanvoer zich verhouden als bij de aanvoerraming op basis van voorzieningsbalansen, dan zou de situatie van 'voorbeeld 3' het meest reeel zijn.

18. Evenzo kan voor 1989 een dergelijke samenhang voor kabeljauw en wijting bij wijze van voorbeeld worden geïllustreerd:

	Aanvoer in percentage van quota		
	Totaal kabelj/wijting	Kabeljauw	Wijting
Voorbeeld 1	87%	90%	78%
Voorbeeld 2	87%	95%	63%
Voorbeeld 3	87%	105%	32%

Op grond van deze gegevens is het niet waarschijnlijk dat de aanvoer van kabeljauw het quotum in 1989 in belangrijke mate zou hebben overschreden.

20. Wat betreft de situatie bij de individuele kotters is het vermoeden gewettigd dat de verhouding tussen aanvoeren en

individuele vangstrechten zal uiteenlopen. Met name voor de individuele contingenten platvis geldt dat de spreiding daarvan tot op zekere hoogte afwijkt van die van de vangstcapaciteit van de kotters. Bovendien moet hierbij de 'nationale reserve' worden betrokken. Van de nationale tong- en scholquota is globaal 90% begrepen in de toekenning van individuele contingenten. Ongeveer 10% is op nationaal niveau in reserve gehouden ter compensatie van mogelijke overschrijdingen. Bij een totale overschrijding van 3% van de quota betekent dat dat het totaal van de contingenten van beide vissoorten met 13% overschreden zou zijn, nog afgezien van de situatie bij tong en schol afzonderlijk. Mededelingen uit de sektor duiden eveneens op overschrijdingen en voorts op (sterke) onderlinge verschillen in de mate waarin de contingenten individueel worden 'volgevist'.

09-10-1990
Afdeling Visserij
W. Smit